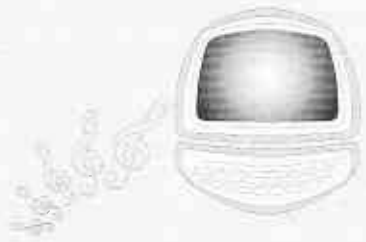

A zene és az Internet

Írta: Kemecei Zsolt okl. villamosmérnök

„Ahogyan a háló csomók sorozatából áll, úgy ezen a világon is mindent kötések sorozata tart össze. Ha bárki azt hiszi, hogy egy hálózati valami független, elszigetelt dolog, akkor téved. Azért nevezik hálónak, mert összekapcsolt hálózati elemek sorozatából áll össze, és minden csomónak megvan a saját helye és feladata a többi hálózati elemhez viszonyítva.”

– Buddha

A fenti idézetet az egyik legnépszerűbb, legismertebb és legalaposabban megírt internetes alapmű, a Nagy Internet Kalauz (Big Dummy's Guide to the Internet, Electronic Frontier Foundation 1994.) választotta alap gondolatául. Valóban: a világháló alig több, mint 30 esztendeje kezdte el fogni néhány fanatikus, megszállott programozó, s talán maguk sem gondolták, hogy nem csupán egy robbanásszerűen növekvő kábelhalmaz első csíráit hozták létre, hanem egy új, soha nem látott hatékonyságú kommunikációs közeget teremtettek, melynek jelentőségét talán a könyvnyomtatás feltalálásához lehetne hasonlítani. Újfajta közösségek szerveződhetnek, ahol az összetartó erő többé nem a véletlenszerű földrajzi közelség, a hasonló társadalmi státusz vagy a közös anyanyelv, sokkal inkább a gondolatok és érzések hasonlósága, a közös érdeklődés, a közös cél. Eltűnik a borszín, a végzettség, az életkor, nem számít, hogy meztláb járunk, vagy lakkcipőben, a képernyő és billentyűzet előtt ülve egy arctalan, s mégis ezerarcú, határok és falak nélküli virtuális világba csöppenünk.

Jómagam hetedik éve barangolok a digitális országúton; valamelyest kezdem megismerni a lélektanát, kiismereni útvesztőit, ráérezni, hogy a hideg drót végén egy másik emberrel kommunikálok, s nem egy élettelen szilíciumchippel, mégis, időnként még mindig beleborzongok, mikor kiderül, hogy egy-egy titkos, vad gondolatom más fejében is megfordult már – sőt: be is pötyögte komputerebe – függetlenül attól, hogy Budapesten, Bostonban, vagy Tokióban él.

Őszinte örömmre szolgál, hogy a Hálózat többé nem a programozók, a

szűk szakmai réteg privilégiuma; munkája, hobbija során ugyanúgy használhatja az idegsebész, a történelemtanár, a háziasszony, vagy a zeneszerző. Ugyanakkor – mint minden, hatalmi szempontból stratégiai fontosságú eszközt – az Internetet is próbálja megszállni, kézben tartani, formálni néhány hírtermelő és manipuláló média-birodalom, távközlési óriás, gazdasági erő, állami hivatal. Áldásos ténykedésük eredményeként megjelent és gomba módra szaporodik az internetes reklám, az etetés, az egész hálózatos jelenség kódosítása, misztifikálása, a felhasználók kifinomult megtévesztése.

Tények és hiedelmek...

Az Internet napjaink egyik divatos témája lett, a szakfolyóiratokból beköltözött a napilapokba, Bill Gates az új médiaszár, technomániás politikusok nyilatkoznak digitális szupersztrádákról, hálózatos illetlenségi törvényt tárgyal az amerikai parlament, az önjelölt szakértő zsrnalista meg felelőssége teljes tudatában kijelenti, hogy a világháló az a hely, ahol „egyetlen egérkattintással elérhető minden információ”.

Mi is az az Internet?

A történet valamikor a 60-as évek elején kezdődött, mikor az amerikai védelmi minisztérium (US. Defense Department) anyagi támogatásával az ARPA kutatási program keretében egymástól távoli számítógépeken keresztül történő adattovábbítás lehetőségeit vizsgálták. A főszponzor ismeretében talán nem meglepő a tény, hogy olyan hálózatot kellett kifejleszteni, amely decentralizáltan, egy-egy csomópont kiesése esetén is megbízhatóan tovább-

bitotta az adatokat, s akár egy lehetséges atomcsapást is átvészelt volna. (Ezért van ma nehéz dolguk az állami hivataloknak, mikor ellenőrzésük alá akarják vonni a hálót...) Szerencsére a fejlesztésben résztvevő egyetemek és kutatási intézmények időben kapcsolódtak, s békés, humanusabb célú alkalmazásként elektronikus levelezésre kezdték el hasznosítani az ARPANET-et; idővel mind több gép kapcsolódhatott a rendszerbe. Közben az egyéb – vállalati, vagy egyetemi kutatási célú – hálózatok is szépen növekedtek, lassan behálózta az USA-t, majd Európát, megjelentek a nagyteljesítményű üveg-szálas optikai kábelek, műholdakkal hidalták át az óceánt. Eljött az idő, mikor ún. átjárókkal (gateway) kötötték össze a különböző, addig különálló rendszereket. Megszületett az Internet, a kisebb-nagyobb kiterjedésű egyedi hálózatok világméretű szövevénye. Nevét arról az adatátviteli szabványról kapta (TCP/IP, internet protocol), mely a különböző kommunikációs rendszerek között lehetővé tette a kapcsolatot.

Ma a világ 159 országában több, mint tízmillió számítógépet köt össze; a bekapcsolódó gépek száma exponenciálisan növekszik.

A zene és az internetes szolgáltatások

A legegyszerűbb, alapvető Internetes szolgáltatás az elektronikus levelezés, az E-mail küldésének lehetősége. Bárkit elérhetünk így, akinek van számítógépes postaládája és ismerjük az internetes címét. Maga a cím a felhasználó nevéből és a megcímezett computer azonosítójából áll (pl. President@whitehouse.gov).

Az E-mail előnye a hagyományos levélhez képest az, hogy – jó esetben – néhány percen belül a címzetthez jut, és használata – az alapszolgáltatási díjat leszámítva – ingyenes.

Ha a kommunikációs partner éppen gépe előtt ül, online, interaktív is lehet a kapcsolat, a billentyűzeten és a képernyőn keresztül társalognunk vele (talk szolgáltatás). Újabban lehetőség van – a telefonhoz hasonló – élőszavas beszélgetésre is, ha rendelkezőnk megfelelő hangkártyával és kezelőprogramokkal. (Bár ez – szerintem – inkább a jövő zenéje, egyelőre a kábelkapacitás szűkössége miatt csak helyi hálózatokon működik, ott is csak szerencsés esetben...)

Ha többen akarunk megvitálni valamit, akkor IRC-zhetünk, ami egy többszatornás konferenciabeszélgetésnek feleltethető meg.

Az Interneten elérhetjük hagyományos, nyomtatott újságok, magazinkok elektronikus változatait (pl. a New Musical Express a <http://www.nme.com> címen, ahol az írott anyag és a képek mellett bőséges hanganyagot is találhatunk), sőt vannak csak elektronikus formában terjesztett, interaktív lapok is.

Hatalmas lehetőségeket rejt magában a különböző hírcsoportokra (news) való előfizetés (szerencsére az előfizetés szó itt csak szimbolikus), így külön hírcsoportja van a klasszikus zene kedvelőinek (rec.music.classical), az indiai zene kutatóinak (rec.music.indian), a zeneszerzőknek (rec.music.compose), a zongoristáknak (rec.music.makers.piano), a középkori zene specialistáinak (rec.music.early), vagy a kíséret nélküli vokális zene művelőinek (alt.music.a-cappella), de megtalálják a számításukat a Queen együttes rajongói (alt.music.queen) és a népzene megszállottai is (rec.music.folk). A fenti példák természetesen csak kiragadottak, csupán a zenei témakörök száma száz feletti, az összes témaköröké 5000 körüli az aerodinamikától a zoológiáig, az akvarisztikától a baseball-on át a zuluk őstörténetéig. (A hírcsoportokra mi magunk is küldhetünk anyagot, feltehetjük kérdéseinket, reagálhatunk azokra; a kommunikáció nyelve szinte kizárólag az angol.)

Hasonló funkciókat töltenek be a levelezési listák is, azzal a különbséggel,

hogy míg a hírcsoportok anyagai külön szervereken, hierarchikus szervezettségben, esetleges szerkesztés, vagy kivonatolás után állnak a nagyközönség rendelkezésére, a levelezési listák anyagát közvetlenül, E-mail-ben megkapja minden előfizető.

Külön fejezetet érdemelne az ftp lehetőség (File Transfer Protocol, adatállomány-átviteli szabvány) bemutatása. Segítségével különböző típusú állományokhoz (szövegek, álló- és mozgóképek, hanganyagok, MIDI formátumú zenei file-ok, futtatható programok) juthatunk hozzá, sok ezer kilométeres távolságból is, néhány perc alatt (csúcsidőben, tengeren túlról néhány óra alatt...). Így ha a legfrissebb komoly- ill. könnyűzenei CD-k katalógusait szeretnénk megszerezni, kapcsolódjunk az ftp.cdconnection.com címen található számítógépre, ha gitározni szeretnénk megtanulni, hívjuk az ftp.diku.dk gépet, kottákat, dalszövegeket találunk az ftp.gmd.de és a dcs.muni.cz címen. a legnagyobb zenei választékkal pedig az ftp.uwp.edu szerveren találkozhatunk.

Több érdekes kezdeményezés is született az ftp lehetőségnek köszönhetően: úgy vettek fel komplett rock és jazz albumokat, hogy az előadók fizikailag nem találkoztak egymással: mivel az Interneten minőségromlás nélkül, DAT minőségben utaztatható a hanganyag, megoldható, hogy pl. a New Yorkban felvett basszus alapra Amsterdamban vegyék fel a gitárszólót, aztán valahol egy londoni stúdióban keverjék és készítsék el a master felvételt.

A legfiatalabb és legdinamikusabban terjedő internetes szolgáltatási ág a WWW, azaz Word Wide Web, ami egy interaktív, grafikus felület; szavakat, képeket, dokumentumokat, animációt, hangot kapcsol össze, a különféle objektumok között kölcsönös asszociációk hozhatók létre. Használata szinte semmiféle szakismeretet nem igényel, rendkívül felhasználóbarát. Ideális táptalaj bemutatkozó oldalak, termékismertető, reklámanyagok növesztéséhez.

Minden bizonnyal ez a jövő útja, jelen pillanatban azonban – ez a saját véleményem – ebben a formájában nem tartom

megfelelőnek. Egyrészt ennyi izléstelen, egymásra dobált, a legegyszerűbb szerkesztési elveknek is ellentmondó amatőr próbálkozást sehol nem láttam még (az oldalak 95%-át programozók és nem grafikusok, vagy legalább a szakma alapvető szabályait tiszteletben tartók szerkesztik), másrészt csak akkor fogjunk hozzá komplett, képeket, esetleg animációt tartalmazó oldalak letöltéséhez, ha nagyon sok felesleges időnk van...

Természetesen üdítő kivételek azért vannak (nézzünk körül pl. az Internet-expón), vagy néhány zenével kapcsolatos cím: www.dmd.de, itt kottákat, cd-katalógusokat böngészhetünk, a legújabb Roland hangszerekről a www.roland.com címen kérhetünk információt, a www.musicians-gear.com pedig kb. 30000 (!) tétel hangszer és zenével kapcsolatos szolgáltatás adás-vételének legnagyobb számítógépes börszéje.

Az Internettel való ismerkedést még sokáig lehetne folytatni, nem említettem a hálózatos keresési módszereket, a távoli adatbázis-eléréseket, az internetes könyvtárakat, vagy – a hazánkban még kissé futurisztikusnak tűnő – computeres vásárlási lehetőséget sem. Mindezek kipróbálásához nem kell más, csak egy középkeletű számítógép, egy telefonvonal és egy modem (ez köti a gépet a telefonhálózatra), s néhány ezer forint előfizetési díj (meg persze a telefonszámla) befizetése ellenében máris megnyílik előttünk az újszerű világ.

Ha sikerült felkelteni érdeklődésüket, további kérdéseikre szívesen válaszolok, E-mail-jeiket az alábbi címre küldjék:

nemecsek@hermes.bke.hu

